

MESTNA OBČINA MARIBOR
MESTNA UPRAVA

**MEDOBČINSKI URAD ZA VARSTVO
OKOLJA IN OHRANJANJE NARAVE**

Številka: 35411-2/2015-20

Datum: 20. 4. 2015

ZADEVA: KRESOVANJE 2015 - SPOROČILO ZA JAVNOST

Po starem ljudskem običaju vsako leto na predvečer prvega maja po Sloveniji zagori na stotine kresov. Kurjenje kresov ni samo prijeten kulturni ali družabni dogodek, ampak vpliva tudi na povišane koncentracije onesnaževal, predvsem delcev PM_{10} , v zraku. V času kresovanj so na merilnih mestih Vrbanski plato in Center izmerjene povišane koncentracije delcev PM_{10} v zraku. Pri kurjenju kresov je potrebno upoštevati tudi preventivne ukrepe za varstvo pred požarom v naravi.

Medobčinski urad za varstvo okolja in ohranjanje narave opozarja, da kurjenje kresov v noči na prvi maj vpliva na koncentracije onesnaževal v zraku, predvsem trdnih delcev s premerom 10 mikrometrov, t. i. PM_{10} in manjših. V zadnjih letih beležimo povišane koncentracije tudi v Mariboru. Visoke koncentracije delcev in drugih onesnaževal v zraku so škodljive za zdrave ljudi. To velja še zlasti v primerih, ko se kuri neposušeni les in razni odpadni materiali, kot so gume, pohištvo iz lepljenega lesa in plastika, kar je tudi prepovedano. Prav tako opozarjamo na pravila za kurjenje v naravnem okolju.

Vpliv delcev na zdravje

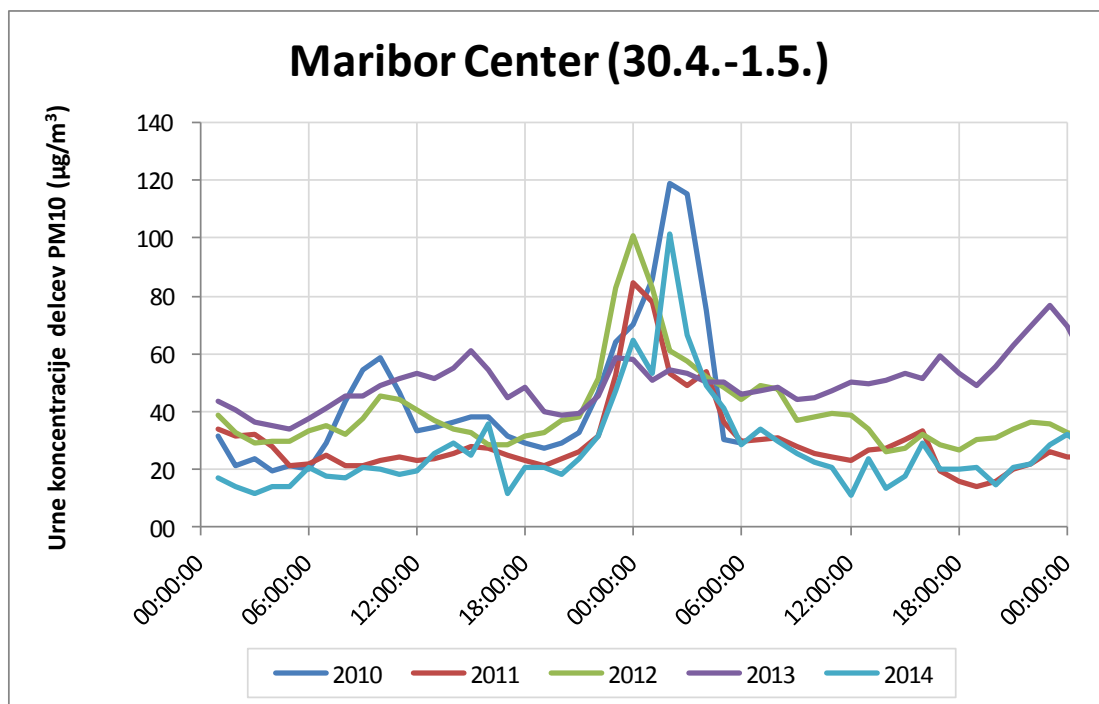
Zrak, onesnažen z delci PM_{10} , ima pomemben vpliv na zdravje ljudi. Majhni delci lahko prodrejo globoko v pljuča, kjer povzročajo vnetja, poslabšanja pri astmatičnih bolnikih, prav tako pa vplivajo na srce in ožilje ter druge organe. Na delce pa so lahko vezane tudi številne druge škodljive snovi, kot so na primer težke kovine in policiklični aromatski ogljikovodiki.

Koncentracije delcev PM_{10} in črnega ogljika

V času kresovanj so na merilnih mestih Vrbanski plato (meritve za Mestno občino Maribor izvaja Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano Maribor) in Maribor Center (meritve izvaja Agencija RS za okolje) izmerjene precej povišane koncentracije delcev PM_{10} v zraku.

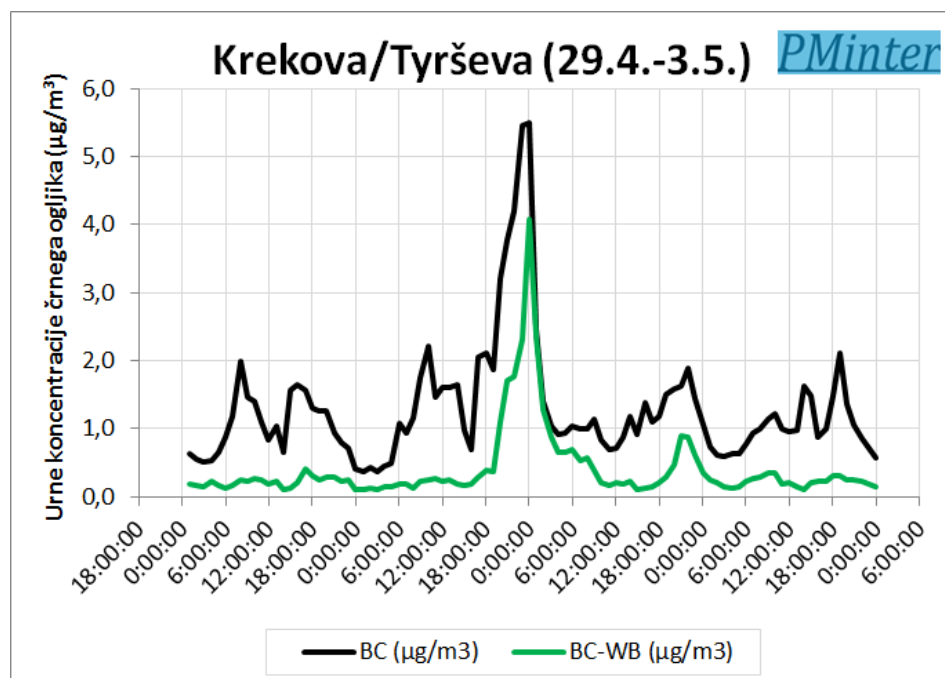
Na sliki 1 so prikazane urne koncentracije delcev PM_{10} na merilnem mestu Maribor Center od 30. 4. do 1. 5 za obdobje od 2010 do 2014. Iz slike je razvidno, da se koncentracije začnejo višati 30. 4. po 20:00 uri in se normalizirajo ponovno nekje okoli 10:00 ure naslednjega dne.

Slika 1: Urne koncentracije delcev PM₁₀ za lokacijo Maribor Center od 30. 4. do 1. 5. od 2010 do 2014.

V Mariboru potekajo tudi meritve črnega ogljika, s katerim lahko določimo izvor delcev v zraku – ali izvirajo iz lesne biomase (kurišča) ali iz fosilnih goriv (vozila). Na sliki 2 je prikaz urnih koncentracij črnega ogljika na merilnem mestu Krekova/Tyrševa med 29. 4. in 3. 5. 2014. Skupni črni ogljik (oznaka na grafu BC) je označen s črno barvo, črni ogljik iz lesne biomase (oznaka na grafu BC-WB), pa je obarvan z zeleno barvo. Tudi na tej sliki je jasno razvidno povečanje koncentracij črnega ogljika v zraku, ki je posledica kurjenja lesne biomase na dan 30. 4 in 1. 5. 2014.

Slika 2: Urne koncentracije črnega ogljika na merilnem mestu Krekova/Tyrševa med 29. 4. in 3. 5. 2014.

Mejna 24-urna koncentracija PM₁₀ za varovanje ljudi (50 µg/m³) je lahko presežena največ 35 krat v koledarskem letu in vsako preseganje mejnih dnevnih koncentracij doprinese k dovoljenim 35 dnevom. Naj opozorimo, da je bila po neuradnih podatkih v Mariboru v letošnjem letu koncentracija PM₁₀ presežena že 21-krat.

Izpolnjevanje obveznosti evropske zakonodaje je za Republiko Slovenijo zelo pomembno, saj v primeru kršitve te zakonodaje sledi plačilo kazni. Za Republiko Slovenijo bi lahko znašala dnevna denarna kazen za zelo dolgo trajajočo kršitev tudi do 35.000 evrov za vsak dan kršitve in 3.000.000 evrov pavšalnega zneska (Osnutek programa porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe, MOP, 20.3.2015).

Preventivni ukrepi za varstvo pred požarom v naravi

Vsako kurišče v naravi mora biti urejeno tako, da se gorenje ne more razširiti. Osnovna navodila za ureditev kurišča v naravi so (Uredba o varstvu pred požarom v naravnem okolju, Ur. l. RS., št. 20/14):

- obdano mora biti z negorljivim materialom;
- območje v oddaljenosti vsaj meter od zunanega roba očiščeno vseh gorljivih snovi;
- nadzor kurišč ves čas kurjenja s strani polnoletne osebe;
- po končanem kurjenju se mora ogenj popolnoma pogasiti;
- ob povprečni hitrosti vetra večji od 20 km/h ali ob sunkih vetra močnejših od 40 km/h se ne sme začeti s kurjenjem oziroma se mora s kurjenjem takoj prenehati;
- pri kurjenju kresov je prepovedano uporabljati vnetljive, eksplozivne in oksidativne snovi.

Na javnih prireditvah s kresovanjem morajo biti skladno z Zakonom o varstvu pred požarom (Ur. l. RS, št. 3/07 – UPB) zagotovljeni ustrezni ukrepi, zlasti požarna straža, ki jo lahko izvajajo le gasilci. V primeru požara pokličemo regijski center za obveščanje na telefonsko številko 112.

Več informacij:

Medobčinski urad za varstvo okolja in ohranjanje narave
E: info-okolje@maribor.si; T: 02 2201 445

Pripravila:
mag. Suzana Prajnc

Brigita ČANČ, univ.dipl.inž.,spec.
Direktorica Medobčinskega urada